

Bo'lajak tarbiyachilarning intellektual saloxiyatini shakllantirishda klasterli yondashuv asosida optimallashtirish metodikasi.

TURSUNBOYEVA MUXTABAR DEXQONOVNA.

CHDPU Maktabgacha ta'lim fakulteti o'qituvchisi

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada bo'lajak tarbiyachilarning intellektual saloxiyatini shakllantirishda klasterli yondashuvlar yoritib berilgan bo'lib bo'lajak tarbiyachilarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishning ahamiyatli yo'llari haqida ma'lumotlar berilgan. Shuningdek, tarbiyachilarda intellektual ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga yordam beruvchi kommunikativ treninglardan namunalar keltirilgan. Bugungi kun jamiyatimizda ayniqsa tarbiyachilarni o'qitish kundan kun rivojlanib bormoqda. Tarbiyachilarni o'qitish protsessida ta'lim metodlari mexanizmi muhim rol o'ynaydi. Samarali metod kompetentlarini dars mashg'ulotlari davomida qo'llash bu har bir professor-o'qituvchining o'z kasbiga bo'lgan intellektual yondashish va izlanish mahsuli sifatida baholanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning funksional serunumligi tilni o'qitish jarayonidagi integratsional bog'lanish protsessini mukammallashtiradi.*

***Kalit so'zlari:** qobiliyat, o'qituvchini qobiliyatini rivojlantirish, —training intellektual saloxiyat treninglar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, funksional protsess, intellektual aspekt, kasbiy samaradorlik, metod, usul, tamoyillar*

Dolzarbligi; Oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini oshirish. Ta'lim samaradorligiga erishishda ta'lim klasteri usullarini qo'llash ushbu soxa xodimlari faoliyatini yuksaltirishda yangicha yondashuvlarni joriy etish bugungi kun ta'lim tizimini yuksak saloxiyati, malakali pedagog kadrlarni yetkazib berish masalasi ta'lim klasterini to'g'ri yo'lga qo'yish kerakligini taqozo etmoqda.

Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan jiddiy islohotlar mazkur tizimini tubdan takkomillashtirish, oliy ma'lumotli mutaxassislar tayorlashning maqsadli yo'nalishlarini aniqlash ayniqsa pedagog kadrlarning kasbiy malakalarini va bilim saviyasini uzluksiz yuksaltirishni taqazo etmoqda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil uchun mo'ljallangan eng muhim ustivor vazifalari to'g'risidagi oliy majlisga murojatnomasida xam dolzarb vazifalar va masalalar qatorida ilm fan ta'lim va ta'lim ijtimoiy-iqtisodiy xayot munosabatlariga aloxida urg'u berilganligi bejiz emas. Madomiki, ta'lim tizimining markazida inson kapitali uni to'g'ri taqsimlash undan samarali foydalanish va maqsadli yo'naltirish turar ekan bunda barcha ta'lim turlari tizimini jamiyatning barcha manfaatdor tomonlari ta'lim jarayoning barcha sub'yektlari bilan yaxlitlikda bugungi kun talablari asosan tashkil etish xamda ta'limning to'liq uzluksizligiga erishish oldimizda turgan muxim vazifalardandir.

Maqsad va vazifalari. Bo'lajak tarbiyachilarning o'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasini shakllantirish ta'limni integratsiyalashda klasterli yondashuvni raqobatbardoshligini oshirish.

Qo'langan usullar. Tadqiqotning nazariy (taxlliy-statistik, qiyosiy-taqqoslash), diognostik (so'rovlar, suxbat, so'rovnoma, kuzatish) prognostic (ekspert baxolash, mustaqil baxolarni umumlashtirish), pedagogik tajriba va matematik metodlar (ma'lumotlarni statistik qayta ishlash, grafik tasvirlash) kabi metodlardan foydalanilgan.

Olingan natijalar. Nazariy va pedagogik vaziyatni o'zganishda talabalarning umumiy ta'lim tajribasini rivojlantirishni ta'minlash, ta'lim va bilim kompetentligini shakllantirish bo'yicha dalillarga asoslangan tavsiyalar ishlab chiqilgan xamda xamda tarbiyachilik boyicha o'quv uslubiy majmuasi takomillashtirilgan.

Xulosa. Bo'lajak tarbiyachilarning klasterli kompetensiyalarini shakllantirish mexanizmlari bo'yicha olib borilgan tadqiqot natijalari quyidagi xulosalarni taqdim etishga asos bo'ldi.

1. Bo'lajak tarbiyachilarning klasterli kompetensiyalarini shakllantirishda

kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan ta'limning o'ziga xos xususiyatlari aniqlandi.

2. Bo'lajak tarbiyachilarning klasterli kompetensiyalarini shakllantirish mexanizmlarini xorij tajribalariga uyg'unlashtirish asosida takomillashtirildi.

3. Bo'lajak tarbiyachilarning klasterli kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy asoslari, mavjud holati, dolzarb muammolari o'rganildi hamda ularni bartaraf etish yo'lidagi vazifalarni belgilandi.

4. Bo'lajak tarbiyachilarning klasterli kompetensiyalari mohiyati va tuzilishini ochib berish asosida ularning ushbu kompetensiyalarni shakllantirish modeli (kompetensiyaviy yondashuv asoslari, tarbiyachilarning bo'lgan motivasiyani kuchaytirish; kompetentlikni shakllantirishga qaratilgan dasturni yaratish; usulli vositalardan foydalanish; pedagogik-psixologik shart-sharoitlarni yaratish tamoyillariga asoslanish kabi ishlab chiqildi.

REFERENCES

1. Jalolov J. "Ingliz tilini o'qiish metodikasi" (darslik) T.- 2012
2. Hoshimov O'., Yoqubov I. "INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASI" (o'quv qo'llanma) T.-., Sharq Nashriyoti. 2013
3. Рахманова, М. Қ. (2020). Таълим жараёнида ўқув мунозараларини ташкил этишда ўқитувчининг педагогик маҳорати, ижодкорлиги ва фаоллиги. "Oriental Art and Culture" Scientific-Methodical Journal, 4(4), 68-73.
4. Penny Ur "A Course in Language Teaching: Practice of Theory" Cambridge Teacher Training and Development. 2009
5. <https://monster-evo.ru/uz/studentu/metody-priemy-raboty-na-uroke-angliiskogo-yazyka-metody-i-priemy>